

Uchwała Nr XVII/256/2019
Rady Miasta Kalisza
z dnia 28 listopada 2019 roku

w sprawie ustanowienia roku 2020 w Kaliszu Rokiem Rodziny Fibigerów.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.) oraz art. 1 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1983 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Rada Miasta Kalisza, w uznaniu zasług znamienitego rodu Fibigerów dla przemysłu muzycznego w Polsce i na świecie, ustanawia rok 2020 w Kaliszu Rokiem Rodziny Fibigerów.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Kalisza
/.../
Tadeusz Skarżyński

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XVII/256/2019 Rady Miasta Kalisza
z dnia 28 listopada 2019 r.
w sprawie ustanowienia roku 2020 w Kaliszu Rokiem Rodziny Fibigerów.

Z wnioskiem o upamiętnienie dokonań Rodziny Fibigerów wystąpił Krystian Kinastowski, Prezydent Miasta Kalisza.

Fibigerowie przybyli do Kalisza w latach 40. XIX wieku, prawdopodobnie z Austrii. Głową rodziny był Carl Gottlob, stolarz o umiejętnościach budowy instrumentów klawiszowych. Zdolności po ojcu przejął syn, Arnold Fibiger I, który urodził się w Kaliszu w 1847 r. Założył w 1873 r. w alei Józefiny własną pracownię naprawczą, a w 1878 r. ukończył swój pierwszy fortepian. W 1885 r. zbudował pierwszy wielki fortepian. Przyniósł on fabryce i jej właścicielowi rozgłos oraz uznanie. Chęć zagrania na instrumencie sprowadziła do Kalisza takie sławy jak m.in. Józef Wieniawski czy Alfred Reisenauer. W 1898 r. przeniósł zbyt małą wytwórnię, w stosunku do coraz większego zapotrzebowania na rynku, na ul. Szewską (dzisiejsza ul. Chopina).

Kolejni członkowie rodziny prowadzili dalej przedsiębiorstwo, a byli to: Gustaw Fibiger II (syn Arnolda), Gustaw Arnold Fibiger III, syn Gustawa Fibigera II, ostatni właściciel. W 1954 r. założył on również jedyne w Europie, a także jedno z trzech na świecie, Technikum Budowy Fortepianów, które od 1989 r. nosi jego imię. Tradycje muzyczne pielęgnowali też bracia Aleksander Oskar i Karol Otton Fibiger. W 1899 r. otworzyli w Kaliszu Fabrykę Pianin i Fortepianów „Bracia K. i A. Fibiger”, zwaną niekiedy Apollo, istniejącą do 1939 r. Pracował w niej Jan Sylwester Fibiger, (syn Aleksandra Oskara). Ponadto, Gustaw Arnold Fibiger III i Jan Sylwester Fibiger pracowali również w Fabryce Fortepianów i Pianin „Calisia” (tak nazywała się Fabryka Fortepianów i Pianin „Arnold Fibiger” po upaństwowieniu w 1947 r.). Pierwszy z nich był zastępcą dyrektora, dyrektorem, kierownikiem działu fortepianów i głównym konstruktorem. Obaj uczyli zawodu w Technikum Budowy Fortepianów. Fabrykę wielokrotnie nagradzano na największych tego typu wystawach krajowych i zagranicznych: (medal srebrny - [Warszawa](#) 1885, medal złoty - 1890, Grand Prix - [Paryż](#) i [Londyn](#) 1906, medale wielkie złote - Paryż 1906, Londyn 1907, [Częstochowa](#) 1909, [Rostów](#) nad Donem 1911, Stawropol 1911, Kiszyniów 1912, Wilno 1928, Katowice 1928, Poznań 1929, złoty medal państwowy - Poznań 1929, wielki medal złoty - Wilno 1930, wielka złota nagroda - Warszawa 1932).

Choć Fibigerowie mieli korzenie austriacko-niemieckie na stałe wrosli w Polskę i Kalisz. Byli prawdziwymi patriotami. Gustaw Arnold Fibiger III, ostatni z właścicieli fabryki, był żołnierzem 25 Pułku Artylerii w Kaliszu. Brał udział w walkach pod Łęczycą, Kutnem, Młodzieszynem. W bitwie nad Bzurą został ranny w głowę. Po dostaniu się do niewoli przeszedł obóz jeniecki w Woldenbergu, gdzie mimo wielu prób skłonienia go do podpisania volkslisty odmówił, skazując się tym samym na szykany. W styczniu 1945 roku Gustaw III stracił siostrę - Elwirę, bestialsko zamordowaną przez hitlerowców w grupie 56 osób w lesie skarszewskim, za działalność w ruchu oporu, a cztery dni później zginęła ich matka - Wanda Fibiger. Gustaw Arnold Fibiger III w uznaniu zasług na polach walki otrzymał Krzyż Walecznych.

Po wojnie, mimo nacjonalizacji fabryki, ostatni właściciel przedsiębiorstwa pracował w niej do emerytury Dzięki niemu w 1950 roku „Calisia” wyprodukowała 136 pianin, by rok później podwoić tę liczbę. Z 269 pianin wykonanych w 1951 roku 150 trafiło na eksport do Szwecji, Finlandii i Norwegii. W 1953 roku rozpoczął pracę nad konstrukcją nowego modelu wielkiego fortepianu koncertowego M-280, za który został odznaczony w 1956 roku Złotym

Krzyżem Zasługi przez Ministerstwo Kultury i Sztuki. W tym samym roku skonstruował nowy model fortepianu gabinetowego M-165, a w roku 1966 - typ „Super” M-165. Przy udziale Gustawa Fibigera III w „Calisii” zrealizowano 21 modeli pianin. Dzięki doskonałej jakości materiałów, użytych do wykonania instrumentów, a także sercu, które włożył on w ich tworzenie, wiele

z nich do dziś znajduje się w zbiorach muzealnych i prywatnych na całym świecie. Stanowią również część pokaźnej kolekcji fortepianów firm polskich w Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku.

Kalisz odegrał w życiu rodziny Fibigerów szczególną rolę. Tutaj osiedli, zbudowali świetnie prosperujące przedsiębiorstwo i dom rodzinny. To tu spod ich rąk wychodziły najpiękniejsze instrumenty muzyczne, podziwiane na całym świecie. Swoje życie poświęcili fabryce w Kaliszu, kształceniu kolejnych generacji fortepianmistrzów, budowniczych, konstruktorów, techników, stroiciele fortepianów oraz pianin, na potrzeby całego kraju. Rodzina Fibigerów należy do elity obywateli Kalisza.

„Kalisz to od pokoleń Fibigerowie. Oni naprawdę kochali to miasto. Mieli inne możliwości w życiu, a zostali tutaj do końca. To było miasto ich życia, nadziei, sukcesów, porażek, wspomnień - podkreślała na spotkaniu promującym książkę „Dusza zaklęta w fortepianie” autorka, Elwira Fibiger, córka Gustawa Arnolda Fibigera III. Wydana w 2015 r. opowieść o barwnej codzienności kaliskiego domu Fibigerów jest hołdem złożonym dla rodziny i jej wielkiej twórczości.

Dziś zabytkowy budynek fabryki został odrestaurowany i stał się wizytówką Kalisza, dzięki Marcinowi Antczakowi, wiceprezesowi Firmy Budowlanej Antczak, właścicielowi istniejącego tu kompleksu biznesowego Calisia One. Zrewitalizował on ten fragment miasta zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków i światowymi trendami, przywracając mu dawną świetność. „Chcieliśmy stworzyć obiekt podkreślający dziedzictwo miejsca, a jednocześnie otwarty na mieszkańców” - zaznacza inwestor w swoich wypowiedziach dla prasy.

Tradycje zaszczerpione przez ród Fibigerów kontynuują kolejne pokolenia kaliszan, często wywodzące się spośród byłych pracowników fabryki Calisia lub absolwentów Technikum Budowy Fortepianów, którzy pomnażają wartości zapoczątkowane przez tę znakomitą rodzinę. W Kaliszu działa bowiem kilkadziesiąt firm zajmujących się renowacją, budową, konstruowaniem fortepianów i pianin, znanych, cenionych w świecie.

Nadal funkcjonuje również Technikum Budowy Fortepianów im. Gustawa Arnolda Fibigera, obecnie w ramach Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2. To jedyna szkoła w Polsce, a zarazem jedna z trzech, jakie istnieją na świecie, przygotowująca profesjonalnych stroiciele i korektorów instrumentów klawiszowych. Uczniowie uczą się praktycznej nauki zawodu, m.in. w zakładach produkujących fortepiany, pianina na terenie Kalisza. Absolwenci uzyskują zawód technik instrumentów muzycznych o specjalności - budowa i strojenie fortepianów i pianin. Znajdują zatrudnienie w renomowanych firmach świadczących usługi w tym zakresie w kraju, a także za granicą.

Wobec powyższego zasadne jest ustanowienie roku 2020 w Kaliszu Rokiem Rodziny Fibigerów.

*Prezydent
Miasta Kalisza
/.../
Krystian Kinastowski*